

**Сумський державний педагогічний університет
імені А.С. Макаренка**

Факультет іноземної та слов'янської філології

Кафедра української мови і літератури

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан/ _____ факультету

_____ (підпис) (ініціали та прізвище)

«_____» _____ 2024 _____

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРНА МОВА

галузь знань **01 Освіта/Педагогіка**

спеціальність **014 Середня освіта (Українська мова і література)**

освітньо-професійна програма

Середня освіта (Українська мова і література. Зарубіжна література)

Мова навчання

українська

Погоджено науково-методичною
комісією

факультету іноземної та слов'янської
філології

«_____» _____ 2024 р.

Голова

(ПІБ, науковий ступінь, вч. звання)

Суми 2024

Розробник:

Герман Вікторія Василівна, кандидат філологічних наук, доцент

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри української мови і літератури

Протокол № 1 від «29» серпня 2024 року

Завідувач кафедри

Семеног О. М., докт. пед. наук, проф.

**Опис навчальної дисципліни
I СЕМЕСТР**

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 2	бакалавр	Обов’язкова	
		Рік підготовки:	
		4-й	4-й
		Семестр	
7-й		7-й	
Лекції			
16 год.			
Практичні, семінарські			
16 год.			
Лабораторні			
Самостійна робота			
28 год.			
Консультації:			
Загальна кількість годин - 60			Вид контролю: немає

II СЕМЕСТР

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 2	бакалавр	Обов’язкова	
		Рік підготовки:	
		4-й	4-й
		Семестр	
8-й		8-й	
Лекції			
12 год.			
Практичні, семінарські			
16 год.			
Лабораторні			
Самостійна робота			
30 год.			
Консультації:			
2 год			
Загальна кількість годин - 60			Вид контролю: залік

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою курсу «Сучасна українська літературна мова» (синтаксис складного речення) є формування у здобувачів поглибленого розуміння базових категорій сучасної синтаксичної теорії, її концептуальних парадигм і персоналій; теоретичне й практичне утвердження загальновизнаних диференційних ознак синтаксичних одиниць, зокрема синтаксису складного речення.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є синтаксис складного речення, а саме: складне речення як синтаксична конструкція в різних аспектах; парадигма складного речення; типологія синтаксичних зв'язків у складному реченні; засоби вираження семантико-синтаксичних відношень; складносурядні, складнопідрядні, безсполучникові речення, багатокомпонентні речення, складні синтаксичні конструкції, складні синтаксичні цілі, період тощо; проблемні питання синтаксису складного речення.

Завдання курсу – *поглибити* теоретичні знання здобувачів через аналіз і узагальнення сучасних концепцій синтаксису складного речення, типології складних речень і принципів їх класифікації; сформувати навички системної характеристики основних типів складних речень, складних синтаксичних конструкцій і складних синтаксичних цілих; *сприяти* вдосконаленню практичних навичок і вмінь виконувати синтаксичний аналіз складного речення; *дослідити* семантико-синтаксичні відношення між його компонентами і засоби їх вираження, користуючись сучасною методикою; *розрізняти* складне речення, складну синтаксичну конструкцію і складне синтаксичне ціле; *формувати* в студентів свідоме розуміння синтаксичних і пунктуаційних норм сучасної української літературної мови норм.

Регіональний аспект. Під час вивчення курсу пропонуються творчі завдання, тренувальні вправи, завдання для самостійних і контрольних робіт на матеріалі текстів письменників, академічної спільноти, культурних і громадських діячів Сумщини.

Академічна доброчесність. Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає: дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; надання достовірної інформації про результати власної навчальної, наукової, творчої діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації; самостійне виконання завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей)

(«Положення про систему забезпечення академічної доброчесності в освітньо-науковій діяльності Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка», що ухвалене рішенням вченої ради університету протокол № 12 від 18 червня 2020 року https://www.sspu.edu.ua/images/2020/doc/polozhennya_pro_sistemu_zabezpechennya_ad_2866f.pdf).

Методи навчання

проблемно-пошукові, дослідницькі, проєктні, інтерактивні (вебінари, тренінги, дистанційні освітні технології), самонавчання, практичні методи навчання (вправи, практичні та дослідні роботи).

Методики та технології навчання

теоретико-інформаційні (усний виклад, лекція, бесіда, розповідь, консультація, пояснення, обговорення, дискусія, консультування),
практико-операційні (вправи, алгоритми, експерименти),
пошуково-творчі (мозкова атака, творчий діалог, аналіз ситуацій),
самостійна робота (виконання тестів, вправ),
контрольно-оцінювальні (виступ, контрольна робота).

2. Передумови для вивчення дисципліни

Зв'язки з навчальними курсами професійного циклу: фахова українська мова, сучасна українська літературна мова (розділи: морфологія, синтаксис простого й простого ускладненого речень), історія української мови, культура української мови та стилістика та ін.

3. Компетентності та програмні результати навчання

Програмні компетентності

Інтегральна компетентність	ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі й практичні проблеми в галузі середньої освіти, що передбачає застосування теорій та методів освітніх наук і характеризується комплексністю й невизначеністю педагогічних умов організації освітнього процесу в закладах середньої освіти.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні (громадянська компетентність). ЗК 2. Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня (соціальна компетентність). ЗК 3. Здатність виявляти повагу та цінувати українську національну культуру, багатоманітність і мультикультурність у суспільстві; здатність до вираження національної культурної ідентичності, творчого самовираження (культурна компетентність). ЗК 4. Здатність діяти автономно, приймати обґрунтовані рішення у професійній діяльності і відповідати за їх виконання, діяти відповідально і свідомо на основі чинного законодавства та етичних міркувань (лідерська компетентність). ЗК 5. Здатність до генерування нових ідей, виявлення та розв'язання проблем, ініціативності та підприємливості (підприємницька компетентність).

Предметні (фахові) компетентності спеціальності (ПК)	ЗК 7. Здатність до освіти протягом життя. ПК 1. Мовно-комунікативна компетентність як здатність забезпечувати здобуття учнями освіти державною мовою, застосовувати когнітивно-дискурсивні вміння у створенні зв'язних монологічних і діалогічних текстів в усній і писемній формах, формувати і розвивати мовно-комунікативні уміння та навички учнів; використовувати знання іноземної мови в освітній і професійній діяльності в умовах реалізації концепції Нова українська школа. ПК 2. Предметно-методична компетентність як здатність : моделювати зміст навчання відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів; формувати та розвивати в учнів ключові компетентності та вміння, спільні для всіх компетентностей; здійснювати інтегроване навчання учнів; добирати і використовувати сучасні та ефективні методики і технології навчання, виховання і розвитку учнів; розвивати в учнів критичне мислення; здійснювати оцінювання та моніторинг результатів навчання учнів на засадах компетентнісного підходу; формувати ціннісні ставлення в учнів. ПК 3. Інформаційно-цифрова компетентність як здатність: орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею у професійній діяльності; ефективно використовувати наявні та створювати (за потреби) нові електронні (цифрові) освітні ресурси; використовувати цифрові технології в освітньому процесі; ПК 12. Оцінювально-аналітична компетентність як здатність: здійснювати оцінювання результатів навчання учнів; аналізувати результати навчання учнів; забезпечувати самооцінювання та взаємооцінювання результатів навчання учнів. ПК 13. Інноваційна компетентність як здатність: застосовувати наукові методи пізнання в освітньому процесі; використовувати інновації у професійній діяльності; застосовувати різноманітні підходи до розв'язання проблем у педагогічній діяльності; здатність до навчання впродовж життя: визначати умови та ресурси професійного розвитку впродовж життя; взаємодіяти з іншими вчителями на засадах партнерства та підтримки (у рамках наставництва, супервізії тощо), дотримуючись принципів професійної етики; здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності і визначати індивідуальні професійні потреби.
Програмні результати навчання	
Знання	ПРЗ 1. Концептуальні наукові та практичні знання в галузях мовознавства та літературознавства, педагогіки й методики середньої освіти, критичне осмислення теорій, принципів, методів і понять у сфері навчання в умовах реалізації концепції Нова українська школа. ПРЗ 5. Знати та аналізувати методи цілепокладання, планування та проектування процесів навчання і виховання учнів на основі компетентнісного підходу з урахуванням їх освітніх потреб; володіти формами, методами і засобами навчання української мови та літератури, зарубіжної літератури в закладах загальної середньої освіти. ПРЗ 7. Знати інформаційно-цифрові технології для супроводу освітнього процесу, вміти їх використовувати в освітньому процесі. ПРЗ 9. Знати й розуміти сучасні філологічні та дидактичні засади навчання української мови і літератури, зарубіжної літератури, мовні норми, соціокультурну ситуацію розвитку української мови, особливості

	використання мовних одиниць у певному контексті.
Уміння	ПРУ 1. Когнітивні та практичні уміння/навички знати, розуміти і демонструвати здатність реалізувати теоретичні й методичні засади навчання української мови і літератури, зарубіжної літератури в базовій школі в умовах реалізації концепції Нова українська школа. ПРУ 4. Когнітивні та практичні уміння/навички отримувати, оцінювати та застосовувати дані в галузі професійної діяльності, у т.ч. із закордонних джерел. ПРУ 5. Когнітивні та практичні уміння/навички проєктувати різні типи уроків, у т.ч. інтегровані, застосовувати конкретну технологію навчання української мови і літератури, зарубіжної літератури, здійснювати розробку річного, тематичного, поурочного планів; проєктувати діяльність предметного гуртка, факультативу, створювати елективні курси; аналізувати підручники, посібники, дидактичні матеріали, методичну літературу з метою проєктування цілісного навчально-виховного процесу. ПРУ 6. Когнітивні та практичні уміння/навички орієнтуватися в інформаційному просторі, кіберпросторі, критично оцінювати інформацію, використовувати і розробляти нові електронні освітні ресурси; дотримуватися норм професійної етики та захищати дані у процесі е-комунікації. ПРУ 9. Когнітивні та практичні уміння/навички пояснювати особливості розвитку української та зарубіжної літератури, специфіку розвитку літературного процесу в Україні в культурному контексті, зміст естетичних теорій, методів, напрямів, течій, стилів, жанрів, твори української класики й сучасності у взаємозв'язках зі світовою літературою й культурою, порівнювати мовні й літературні факти, явища, узагальнювати, визначати їхні подібності й відмінності, фахово оперувати українознавчими поняттями. ПРУ 10. Когнітивні та практичні уміння/навички володіти комунікативною компетентністю з української мови (лінгвістичний, соціокультурний, прагматичний компоненти відповідно до загальноєвропейських рекомендацій із мовної освіти), удосконалювати й підвищувати власний компетентнісний рівень у вітчизняному та міжнародному контексті.
Комунікація	ПРК 1. Здатність до збору, інтерпретації та застосування даних у професійному середовищі. ПРК 3. Здатність до ефективної комунікації в процесі навчання української мови і літератури, зарубіжної літератури, спілкування з професійних питань усно та письмово.
Автономія і відповідальність	ПРА 1. Спроможність нести відповідальність за вироблення та ухвалення рішень у непередбачуваних робочих та/або навчальних контекстах; формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти, здатність раціонально планувати час на виконання професійних обов'язків, діяти соціально відповідально та свідомо. ПРА 2. Спроможність керувати проєктами через генерування нових ідей для вирішення складних спеціалізованих завдань і проблем професійної діяльності з урахуванням набутих знань з предметної галузі. ПРА 3. Здатність продовжувати навчання протягом життя зі значним ступенем автономії.

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Кількість балів за всі види навчальної діяльності	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
90 – 100	<i>Знання:</i> здобувач засвідчує фундаментальні, різнобічні, системні знання будови української мови, синтаксичної системи української літературної мови, різнорівневих особливостей сучасної української літературної мови; основних термінів і понять курсу; виявляє глибокі знання мовної системи, усвідомлено їх застосовує під час коментування, пояснення мовних явищ та фактів; з'ясовує причинно-наслідкові зв'язки у виявленні мовних закономірностей та законів; самостійно здобуває знання, опрацьовуючи основну і додаткову літературу; використовує знання під час розв'язання пізнавальних завдань; володіє знаннями, здобутими у ході виконання самостійної роботи; володіє інформацією про найновіші досягнення у лінгвістичній галузі, вміє застосувати її для розв'язання практичних завдань. <i>Уміння:</i> виконує вправи найвищої складності, виявляючи уміння описового, класифікаційного та аналітико-синтетичного характеру, аргументує власні дії, подає поширені коментарі до лінгвістичних явищ, не припускаючись помилок; спирається на знання різних концепцій та підходів до тлумачення мовних фактів і закономірностей; здатен запропонувати власні шляхи і способи розв'язання лінгвістичних задач. Здобувач дотримується принципів <i>академічної доброчесності</i>.
82 - 89	<i>Знання:</i> здобувач засвідчує повною мірою знання будови української мови, синтаксичної системи української літературної мови, різнорівневих особливостей сучасної української літературної мови; основних термінів і понять курсу; виявляє глибокі знання мовної системи, усвідомлено їх застосовує під час коментування, пояснення мовних явищ та фактів; з'ясовує причинно-наслідкові зв'язки у виявленні мовних закономірностей та законів; самостійно здобуває знання, опрацьовуючи основну і додаткову літературу; використовує знання під час розв'язання пізнавальних завдань. <i>Уміння:</i> виконує вправи найвищої складності, виявляючи уміння описового, класифікаційного та аналітико-синтетичного характеру, аргументує власні дії, подає поширені коментарі до лінгвістичних явищ, не припускаючись помилок. Здобувач дотримується принципів <i>академічної доброчесності</i>.
74 - 81	<i>Знання:</i> здобувач на належному рівні засвідчує знання будови української мови, стилістичної системи української літературної мови, різнорівневих особливостей сучасної української літературної мови; основних термінів і понять курсу; володіє основним теоретичним матеріалом: знання засвідчують оволодіння основною навчально-науковою літературою, але не виявляють ознайомлення з додатковою літературою; демонструє широку лінгвістичну компетенцію, але не завжди її достатньо для пояснення причинно-наслідкових зв'язків у мовній системі. <i>Уміння:</i> виконує основні види практичних завдань, але не завжди правильно пояснює власні дії; виконує дії класифікаційного характеру, але допускає мовленнєві помилки в оформленні класифікаційних жанрів; не може пояснити вияву всіх лінгвістичних закономірностей; аналізує мовні явища, припускаючись поодиноких помилок.

	Здобувач дотримується принципів <i>академічної доброчесності</i> .
64 - 73	<i>Знання:</i> здобувач засвідчує задовільні знання будови української мови, синтаксичної системи української літературної мови, різномірних особливостей сучасної української літературної мови; основних термінів і понять курсу; має фрагментарний, не завжди усвідомлений характер засвоєної інформації; наводить приклади з лекцій та підручників, не завжди може запропонувати власні приклади; не застосовує знання у нових умовах або слабо орієнтується в тому, як їх застосувати; у процесі коментування спирається лише на знання, здобуті під час колективної роботи; не здатен до креативності. <i>Уміння:</i> виконує основні вправи, виявляючи уміння описового, класифікаційного та аналітико-синтетичного характеру, але виконує дії лише за аналогією; коментує мовні явища, але припускається помилок; у мовленні наявні деякі недоліки; тяжіє до творчого розв'язання лінгвістичних задач. Здобувач дотримується принципів <i>академічної доброчесності</i>.
60 - 63	<i>Знання:</i> здобувач засвідчує достатні знання будови української мови, синтаксичної системи української літературної мови, різномірних особливостей сучасної української літературної мови; основних термінів і понять курсу; має фрагментарний, не завжди усвідомлений характер засвоєної інформації; наводить приклади з лекцій та підручників, не застосовує знання у нових умовах; у процесі коментування спирається лише на знання, здобуті під час колективної роботи. <i>Уміння:</i> виконує основні вправи, виявляючи уміння описового, класифікаційного та аналітико-синтетичного характеру, але виконує дії лише за аналогією; коментує мовні явища, але припускається помилок; у мовленні наявні недоліки. Здобувач у цілому дотримується принципів <i>академічної доброчесності</i>.
35-59	<i>Знання:</i> здобувач засвідчує слабкі знання будови української мови, синтаксичної системи української літературної мови, різномірних особливостей сучасної української літературної мови; основних термінів і понять курсу; слабо володіє теоретичним матеріалом, що зумовлено недостатнім опрацюванням навчально-наукової літератури: не володіє термінологією, помиляється у процесі формування визначень, не може навести приклади. <i>Уміння:</i> відчуває труднощі під час виконання простих вправ; допускає помилки у виявленні мовних одиниць, визначенні їх структури, семантики та функцій; помиляється у визначенні категоріальних властивостей. Здобувач порушує принципи <i>академічної доброчесності</i>.
1 - 34	<i>Знання:</i> здобувач не засвідчує знання будови української мови, стилістичної системи української літературної мови, різномірних особливостей сучасної української літературної мови; основних термінів і понять курсу; не володіє теоретичним матеріалом, що зумовлено недостатнім опрацюванням навчально-наукової літератури: не володіє термінологією, помиляється у процесі формулювання визначень, не може навести приклади; не обізнаний з науково-довідковою літературою. <i>Уміння:</i> відчуває труднощі під час виконання простих вправ; допускає помилки у виявленні мовних одиниць, визначенні їх структури, семантики та функцій; помиляється у визначенні категоріальних властивостей; не вміє застосовувати теоретичні положення у розв'язанні практичних завдань. Здобувач порушує принципи <i>академічної доброчесності</i>.

Розподіл балів

I СЕМЕСТР

Поточний контроль									Разом	Сума
Тема 1			Тема 2							
Т 1.1	Т 1.2	Т 1.3	Т 2.1	Т 2.2	Т 2.3	Т 2.4	Т 2.5	Т 2.6		
3	1,5	1,5	3	3	3	3	3	3	24	44
Контроль самостійної роботи									20	
4		4		4		4		к.р. 4		

II СЕМЕСТР

Поточний контроль						Разом	Сума	За перший семестр	Загальна сума
Тема 1				Тема 2			56	44	100
Т 1.1	Т 1.2	Т 1.3	Т 1.4	Т 2.1	Т 2.2	36			
4	4	8	8	8	4				
Контроль самостійної роботи						20			
3		3		3	к.р 3 ІНДЗ 8				

* Згідно з Положенням «Про порядок визнання результатів навчання у неформальній та/або інформальній освіті у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С. Макаренка. Новою редакцією» від 28.11.2022 року можливе зарахування результатів навчання. Перезарахуванню можуть підлягати результати навчання, отримані шляхом неформальної та/або інформальної освіти, що за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як навчальній дисципліні в цілому, так і її окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню (контрольній роботі тощо), які передбачені робочою програмою даної навчальної дисципліни. Обсяг зарахування в годинах/кредитах ECTS визначається згідно з переліком компетентностей і результатів навчання, передбачених даною робочою програмою. Зарахування результатів навчання, здобутих у неформальній та/або інформальній освіті, здійснюється у відповідності до пунктів 3.6-3.9 названого Положення.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82 - 89	B	добре
74 - 81	C	
64 - 73	D	задовільно
60 - 63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 - 34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

5. Засоби діагностики результатів навчання

Засоби діагностики результатів навчання проводяться відповідно до вимог Положення *«Порядок організації поточного, семестрового контролю та підсумкової атестації здобувачів вищої освіти із використанням дистанційних технологій у Сумському державному педагогічному університеті імені А. С. Макаренка (від 25 травня 2020 року)»*.

Засобами діагностики та формами контролю є: поточний контроль (усне / письмове опитування, тестування, проекти, есе, виконання творчих завдань, індивідуальна доповідь, участь у дискусіях та ін.), перевірка самостійної роботи, індивідуальне навчально-дослідне завдання (тези, участь у конференції з доповіддю, у конкурсі студентських наукових робіт із проблем синтаксису); підсумковий контроль (іспит).

6. Програма навчальної дисципліни Інформаційний зміст навчальної дисципліни

1 СЕМЕСТР

Розділ 1. Загальна характеристика складного речення

Тема 1.1. Проблеми дослідження складного речення. Розвиток учення про складне речення в українському і зарубіжному мовознавстві. Поняття про складне речення як семантико-синтаксичну та інтонаційну єдність. Диференційні ознаки складного речення. Комунікативна організація складного речення. Співвідношення комунікативної організації складного речення з формально-синтаксичною й семантико-синтаксичною. Складне речення і об'єднання речень.

Тема 1.2. Типологія складного речення. Принципи класифікації складних речень. Перехідні випадки між сурядністю і підрядністю.

Тема 1.3. Семантико-синтаксичні відношення між компонентами складного речення.

Тема 1.4. Засоби вираження відношень між частинами складного речення (сполучники, сполучні слова, інтонація, порядок розташування предикативних частин, лексичні засоби, видо-часові й способові форми дієслів-присудків тощо).

Розділ 2. Складносурядне речення

Тема 2.1. Загальна характеристика і структура складносурядних речень. Розвиток учення про складносурядне речення в українському і зарубіжному мовознавстві. Ізоморфізм складносурядних речень і простих речень, ускладнених однорідними членами

Тема 2.2. Складносурядні речення з відкритою (незамкненою) і закритою (замкненою) будовою.

Тема 2.3. Типологія складносурядних речень за семантико-синтаксичними відношеннями та особливостями засобів зв'язку. Синтаксичні відношення між компонентами складносурядних речень: єднальні (власне єднальні й невідчужувальні), зіставні (розподільно-зіставні, зіставно-наслідкові), протиставні (власне протиставні, протиставно-обмежувальні, протиставно-допустові, протиставно-компенсувальні), розділові (виключення, чергування), приєднувальні, градаційні, пояснювальні. Проблема розмежування протиставлення і зіставлення. Семантичні й асемантичні сполучники в складносурядному реченні.

Розділ 3. Загальна характеристика складнопідрядного речення. Складнопідрядні речення нерозчленованої структури

Тема 3.1. Загальна характеристика складнопідрядного речення. Розвиток учення про складнопідрядне речення в українському і зарубіжному мовознавстві.

Тема 3.2. Структурні особливості складнопідрядного речення. Головний і підрядний компоненти складнопідрядного речення.

Тема 3.3. Принципи класифікації складнопідрядних речень (логіко-граматичний, формально-граматичний, структурно-семантичний). Структурно-семантичні типи складнопідрядних речень (розчленованої і нерозчленованої структури).

Тема 3.4. Складнопідрядні речення нерозчленованої структури: складнопідрядні означальні (власне означальні; означально-поширювальні; займенниково-співвідносні) і складнопідрядні з'ясувальні речення; їх семантичні групи.

Розділ 4. Складнопідрядні речення розчленованої структури

Тема 4.1. Поняття про складнопідрядні речення розчленованої структури. Типи складнопідрядних речень розчленованої структури.

Тема 4.2. Складнопідрядні часу. Типи часових відношень (одночасності, послідовності та ін.).

Тема 4.3. Складнопідрядні умови. Реальні й ірреальні умовні відношення.

Тема 4.4. Складнопідрядні причини. Власне причинові і невластне причинові відношення.

Тема 4.5. Складнопідрядні мети. Власне цільові і невластне цільові відношення.

Тема 4.6. Складнопідрядні допустові. Власне допустові і невластне допустові відношення.

Тема 4.7. Складнопідрядні місця.

Тема 4.8. Складнопідрядні наслідкові.

Тема 4.9. Складнопідрядні способу, міри і ступеня дії. Складнопідрядні порівняльні. Вірогідне та невірогідне порівняння. Розрізнення порівняльних речень і порівняльних зворотів.

Тема 4.10. Складнопідрядні зіставлявальні.

Тема 4.11.. Складнопідрядні супровідні.

Розділ 5. Безсполучникове складне речення

Тема 5.1. Поняття про безсполучникове складне речення. Розвиток учення про безсполучникове складне речення в українському і зарубіжному мовознавстві. Диференційні ознаки безсполучникових складних речень.

Тема 5.2. Різні підходи вчених до класифікації безсполучникових складних речень. Засоби зв'язку в безсполучниковому складному реченні.

Тема 5.3. Структурно-семантичні різновиди безсполучникових складних речень за характером відношень між предикативними частинами. Безсполучникові речення з однотипними частинами (зі значенням перелічування, зіставлення і протиставлення). Безсполучникові речення з різнотипними частинами (з'ясувальні, часові, причинові, умовні, наслідкові, допустові, цільові, пояснювальні відношення, зі значенням міри, ступеня та обґрунтування).

II СЕМЕСТР

Розділ 1. Багатокомпонентні складні речення

Тема 1.1. Поняття про багатокомпонентне складне речення. Дискусійні підходи вчених до розрізнення багатокомпонентного складного речення й складної синтаксичної конструкції.

Тема 1.2. Безсполучникові багатокомпонентні речення з однотипними та різнотипними частинами.

Тема 1.3. Складносурядні багатокomпонентні речення з однотипними та різнотипними частинами.

Тема 1.4. Складнопідрядні багатокomпонентні речення: а) з однорідною супідрядністю; б) з неоднорідною супідрядністю; в) з послідовною супідрядністю; г) змішаного типу: поєднання однорідної та неоднорідної супідрядності; поєднання послідовної підрядності та супідрядності.

Розділ 2. Складні синтаксичні конструкції

Тема 2.1. Поняття про складні синтаксичні конструкції (багатокomпонентні складні речення з різними типами зв'язку). Історія виникнення та розвитку вчення про складні синтаксичні конструкції. Диференційні ознаки складних синтаксичних конструкцій.

Тема 2.2. Складні синтаксичні конструкції з сурядним зв'язком між компонентами і підрядним усередині компонентів.

Тема 2.3. Складні синтаксичні конструкції з безсполучниковим зв'язком між компонентами і підрядним усередині компонентів.

Тема 2.4. Складні синтаксичні конструкції з безсполучниковим і сурядним зв'язком між компонентами і підрядним між предикативними одиницями в середині компонентів.

Тема 2.5. Складні синтаксичні конструкції з безсполучниковим зв'язком між компонентами і сурядним усередині компонентів (або навпаки).

Тема 2.6. Складні синтаксичні конструкції з безсполучниковим зв'язком між компонентами і змішаним між предикативними одиницями.

Розділ 3. Складне синтаксичне ціле. Період.

Тема 3.1. Складні форми організації мовлення. Поняття про складне синтаксичне ціле (надфразну єдність). Засоби зв'язку між компонентами складного синтаксичного цілого. Композиційно-тематичне членування складного синтаксичного цілого. Структурні типи складного синтаксичного цілого: складне синтаксичне ціле з ланцюговим зв'язком компонентів; складне синтаксичне ціле з паралельним зв'язком компонентів та ін.

Тема 3.2. Період. Поняття про період як складну синтаксичну конструкцію. Основні ознаки, особливості змісту та будови періоду. Засоби граматичного зв'язку в періоді. Різновиди періодів: незамкнений (обернений) період; обірваний період; обрамлений період.

РОЗДІЛ 4. Конструкції з чужим мовленням.

Пряма і непряма мова. Невласне пряма мова. Діалог. Цитата.

РОЗДІЛ 5. Пунктуація.

ТЕМА 5.1. Виникнення і розвиток української пунктуації. Принципи української пунктуації (структурно-синтаксичний, семантичний, інтонаційний).

ТЕМА 5.2. Система і функції розділових знаків:

- Розділові знаки в кінці речення.
- Розділові знаки в простому неускладненому реченні.

- Розділові знаки в простому реченні, ускладненому однорідними членами.
- Розділові знаки в простому реченні, ускладненому відокремленими додатками і обставинами.
- Розділові знаки в простому реченні, ускладненому відокремленими означеннями.
- Розділові знаки при звертаннях, вставних словах і реченнях.
- Розділові знаки в складносурядному і складнопідрядному реченні.
- Розділові знаки в безсполучниковому складному реченні.
- Розділові знаки в реченнях з прямою мовою, з діалогами та цитатами.

ТЕМА 5.3. Особливості пунктуації в текстах різного функціонального призначення (наукового, офіційно-ділового, художнього та ін.).

7. Структура та обсяг навчальної дисципліни

1 СЕМЕСТР

Назви тем	Кількість годин							
	Денна форма				Заочна форма			
	Усього	Лекції	Практичні зан./конс.	Самостійна робота, ІНДЗ	Усього	Лекції	Практичні зан./конс.	Самостійна робота, ІНДЗ
Тема 1. Загальна характеристика складного речення. Складносурядне речення								
Тема 1.1. Загальна характеристика складного речення.	7	2	2	3				
Тема 1.2. Складносурядне речення: структура; єднальні і зіставно-протиставні відношення між компонентами.	5	2	1	2				
Тема 1.3. Розділові, приєднувальні, градаційні та приєднувальні відношення між компонентами ССР; семантичні типи ССР	5	2	1	2				
Контрольна робота (домашня)	3			3				
Тема 2. Складнопідрядне і безсполучникове речення								
Тема 2.1. Загальна характеристика складнопідрядного речення	6	1	2	3				
Тема 2.2 СПР нерозчленованої структури. Означальні та з'ясувальні СПР	7	2	2	3				
Тема 2.3. СПР розчленованої структури: СПР часу, умови і причини	6	2	2	2				
Тема 2.4. СПР мети, допустові, місця і наслідкові	5	1	2	2				
Тема 2.5. СПР способу, міри і ступеня дії, порівняльні, зіставлявальні й супровідні	6	2	2	2				
Тема 2.6. Безсполучникове складне речення	7	2	2	3				
Контрольна робота (домашня)	3			3				
Усього годин	60	16	16	28				

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	год.
1	Загальна характеристика складного речення.	2
2	Складносурядне речення: структура; єднальні і зіставно-протиставні відношення між компонентами.	1
3	Розділові, приєднувальні, градаційні та приєднувальні відношення між компонентами ССР; семантичні типи ССР	1
4	Загальна характеристика складнопідрядного речення	2
5	СПР нерозчленованої структури. Означальні та з'ясувальні СПР	2
6	СПР розчленованої структури: СПР часу, умови і причини	2
7	СПР мети, допустові, місця і наслідкові	2
8	СПР способу, міри і ступеня дії, порівняльні, зіставлявальні й супровідні	2
9	Безсполучникове складне речення.	2
	Разом	16

II семестр

Назви тем	Кількість годин							
	Денна форма				Заочна форма			
	Усього	Лекції	Практичні заняття, конс.	Самостійна робота, ІНДЗ	Усього.	Лекції	Практичні заняття, конс.	Самостійна робота, ІНДЗ
Тема 1. Багатокомпонентні складні речення. Складні синтаксичні конструкції.								
Тема 1.1. Поняття про багатокомпонентне складне речення. Безсполучникові багатокомпонентні речення	5	2	1	2				
Тема 1.2. Складносурядні багатокомпонентні речення	5	2	1	2				
Тема 1.3. Складнопідрядні багатокомпонентні речення	8	2	4	2				
Тема 1.4. Складні синтаксичні конструкції.	8	2	4	2				
Контрольна робота (домашня)	2			2				
Тема 2. Складне синтаксичне ціле. Період. Конструкції з чужим мовленням. ПУНКТУАЦІЯ								
Тема 2.1. Складне синтаксичне ціле.	8	2	4	2				
Тема 2.2 Період.	5	1	2	2				
Тема 2.3. Конструкції з чужим мовленням.	5	1	/ 2	2				
Тема 2.4. Пунктуація.	3			3				
Контрольна робота (домашня)	3			3				
Індивідуальна навчально-дослідна робота (на вибір)								
1.Участь у конкурсі студ. наукових робіт (з проблем синтаксису складного речення 2. Участь у студ. наук. конф. з доповіддю (з проблем синтаксису складн. реч.). 3.Публікація статті / тез з проблем синтаксису складного речення.	8			8				
Усього годин	60	12	16/2	30				

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	год.
1	Багатокомпонентні складні речення.	6
2	Складні синтаксичні конструкції.	4
3	Складне синтаксичне ціле.	4
4	Період.	2
	Разом	16

8. Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Арібжанова І. М. Сучасна українська мова. Базові поняття синтаксису: навч. посіб. Київ : Київський університет, 2016. 159 с
2. Бабій І. М. Сучасна українська літературна мова. Морфологія: навч. посіб. для студентів ВНЗ. Вид. 3-тє, перероб. і допов. Тернопіль : Навчальна книга - Богдан, 2016. 183 с.
3. Бевзенко С. П. Сучасна українська мова: Синтаксис. Київ: Вища школа, 2005. 270 с.
4. Вінтонів М. Синтаксис української мови : посібник / Михайло Вінтонів, Любомир Сегин, Тетяна Вінтонів. Вінниця : ДонНУ, 2016. 151 с.
5. Вихованець І. Р. Теоретична морфологія української мови: Академічна граматика української мови. Київ : Пульсари, 2004. 400 с.
6. Дудик П. С. Синтаксис української мови. Київ: Академія, 2010. 384 с.
7. Загнітко А. П. Теоретична граматика української мови: Синтаксис. Донецьк : ДонДУ, 2001. 662 с.
8. Загнітко А. Теорія сучасного синтаксису: монографія. Вид. 2-ге, виправл. і доп. Донецьк : ДонНУ, 2007. 294 с.
9. Загнітко А. П. Основи українського теоретичного синтаксису. Ч. І. Горлівка : ГДППМ, 2004. 227 с.
10. Загнітко А. Синтаксис української мови: теоретико-прикладний аспект : [підручник]. Врно : Masarykova univerzita, 2013. 224 р.
11. Іваницька Н. Л. Теоретичний синтаксис української мови. Вінниця : ВДПУ, 2002. Ч. 1. 169 с.
12. Караман С. О. Сучасна українська літературна мова: навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. Київ : Літера ЛДТ, 2011. 560 с.
13. Кутня Г. Синтаксис сучасної української мови / Галина Кутня. – Ч. І: Словосполучення і просте речення. Львів : ЛНУ, 2013. 178 с.
14. Лаврінець, О. Я. Сучасна українська літературна мова. Морфологія: підручник. Київ : Києво-Могилянська академія, 2019.
15. Мірченко М. В. Структура синтаксичних категорій: монографія. Вид. 2-ге, переробл. Луцьк : РВВ „Вежа” Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2004. 393 с.
16. Мойсієнко А. К. Сучасна українська літературна мова: Синтаксис простого ускладненого речення. Київ : ППЯ. Січовик, 2006. 240 с.
17. Ожоган В. М. Синтаксис української мови: навч. посіб. Київ : Освіта України, 2010. 332 с.
18. Олексенко О. А. Сучасна українська мова. Морфологія: навч. посіб. 2-е вид., допов. і випр. Харків : Вид-во Іванченка І. С., 2019. 274 с.
19. Синтаксис української мови: хрестоматія: у двох частинах. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2019. Т. 1, 2.
20. Синявський О. Норми української літературної мови. Київ : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2018. 368 с.

21. Сучасна українська мова. Теоретично-практичний курс морфології: навч. посіб. / упор. Н. О. Руснак. Чернівці : ЧНУ «Рута», 2019.
22. Сучасна українська мова: навч. посіб. / упоряд.: Л. І. Дерев'янка, С. М. Дорошенко. Полтава : ПолтНТУ, 2016. 220 с.
23. Сучасна українська літературна мова / за ред. М. Я. Плющ. Київ : Вища школа, 2017. 414 с.
24. Сучасна українська літературна мова: синтаксис / за ред. О. Д. Пономарева. Київ : Либідь, 2001. 256 с.
25. Сучасна українська літературна мова: навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. / С. О. Караман, О. В. Караман, М. Я. Плющ [та ін.]; за ред. С. О. Карамана. Київ : Літера ЛТД, 2011. 560 с.
26. Сучасна українська літературна мова: Морфологія. Синтаксис / А. К. Мойсієнко, І. М. Арібжанова, В. В. Коломийцева та ін. Київ : Знання, 2010. 374 с.
27. Тихоша В., Олексенко В., Гайдученко Г. Сучасна українська літературна мова. Синтаксис. Київ : Українське видавництво, 2009. 287 с.
28. Шульжук К. Ф. Синтаксис української мови. Київ : Академія, 2004. 408 с.

Додаткові:

1. Від звука до тексту: Аналіз мовних одиниць різних рівнів / за ред. А. А. Силки. Суми : Університетська книга, 2012. 348 с.
2. Вінтонів М. О. Актуальне членування речення і тексту: формальні та функційні вияви: монографія. Донецьк : Донецький нац. ун-т, 2013. 327 с.
3. Головата Л. М. Тестові завдання з української пунктуації: 2-ге вид., переробл. і допов. Тернопіль : Вектор, 2016. 95 с.
4. Греб М. М. Семантико-граматичні чинники формування зіставного відношення в складних конструкціях сучасної української мови: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук: спец. 10.02.01 „Українська мова”. Харків, 2005. 20 с.
5. Гуйванюк Н. В. Складні ускладнені речення (Теоретично-практичний блок): рекомендований МОН України як навчальний посібник для студ. вищих навч. закл. Чернівці : Рута, 2003. 143 с.
6. Гуйванюк Н. В. Слово-Речення-Текст: вибрані праці. Чернівці : Чернівецький національний університет, 2009. 664 с.
7. Завальнюк І. Я. Синтаксичні одиниці в мові української преси початку ХІ століття: функціональний і прагматичний аспекти: монографія. Вінниця : Нова книга, 2010. С. 224–235.
8. Загнітко А. П. Лінгвістика тексту: теорія і практикум: навч.-метод. пос. Донецьк : ДонДУ, 2006. 289 с.
9. Коваль Л. М. Семантико-синтаксична основа головного компонента односкладних речень в українській мові: монографія. Вінниця : ТОВ «Нілан-ЛТД», 2015. 316 с.
10. Кульбабська О. Семантико-синтаксичні відношення рівня простого

речення. *Типологія та функції мовних одиниць*: наук. журн. на пошану член-кореспондента НАН України Івана Романовича. Луцьк : Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2015. № 2 (4). С. 104–116.

11. Кучеренко І. К. Теоретичні питання граматики української мови. Вінниця : Поділля, 2003. 464 с.

12. Кучеренко І. К. Актуальні проблеми граматики. Львів : Світ, 2003. 228 с.

13. Масицька Т. Є. Типологія семантико-синтаксичних реченнєвих залежностей: монографія. Луцьк : ПВД: Твердиня, 2016. 416 с.

14. Микитюк О. Сучасна українська мова: самобутність, система, норма: навч. пос. Львів : Вид-во Львівської політехніки, 2013. 440 с.

15. Нагіна В., Олексенко В., Тихоша В. Сучасна українська літературна мова. Складне речення: посібник для студентів-філологів денної, заочної та екстернатної форм навчання. Херсон : Айлант, 2000. 148 с.

16. Олійник О. Б., Шинкарук В. Д., Гребницький Г. М. Граматика української мови. Навчальний посібник. Київ : Кондор, 2007. 544 с.

17. Плющ М. Я., Грипас О. Ю. Системна організація граматичної будови української мови. Таблиці. Схеми: навч. посіб. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2015. 264 с.

18. Попова І. С. Фундаментальні категорії метамови українського синтаксису (одиниця, зв'язок, модель): монографія. Дніпропетровськ : ДНУ, 2009. 432 с.

19. Прокопчук Л. В. Синтаксис сучасної української мови (в таблицях і схемах). Вінниця : ООО «Планер», 2005. 99 с.

20. Селіванова О.О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. Полтава : Довкілля-К, 2006. 716 с.

21. Українська мова: [енциклопедія] / редкол. В. М. Русанівський, О. О. Тараненко, М. П. Зяблюк та ін. 2-ге вид., випр. і доп. Київ : Вид-во «Українська енциклопедія» ім. М. П. Бажана, 2004. 824 с.

22. Шитик Л. Синхронічна перехідність синтаксичних одиниць в українській мові: монографія. Черкаси : Видавець Чабаненко Ю. А., 2014. 474 с.

23. Шкурятяна Н. Г. Сучасна українська літературна мова. Київ : Літера, 2000. 688 с.

24. Ющук І. П. Українська мова. Київ : Либідь, 2003. 640 с.

Інформаційні ресурси

Електронний підручник з української мови (фонетика, лексика, морфеміка, словотвір, морфологія, синтаксис, стилістика). – URL: <http://www.mova.info/pidruchn.aspx>

Загнітко А. Український синтаксис: теоретико-прикладний аспект. Донецьк, 2009. 137 с. – URL: http://www.ukrajinistika.edu.rs/preuzimanje/UKR_sintaksis.pdf

Загнітко А. П. Теорія сучасного синтаксису: монографія. Вид. 2-ге, виправл. і доп. Донецьк: ДонНУ. 2007. 294 с. – URL: http://www.ukrajinistika.edu.rs/preuzimanje/zagnitko_a_teorija_suchasnogo_sintaksisu.pdf

Шульжук К. Ф. Синтаксис української мови. Київ: Academia, 2004. 356 с. – URL: <http://dspace.nua.kharkov.ua/jspui/bitstream/123456789/939/1/SUM.pdf>

Купрікова Г. В. Сучасна українська мова. Синтаксис: навчальний посібник для студентів гуманітарних факультетів вищих навчальних закладів. Харків, 2015. 96 с. – URL: <http://dspace.nua.kharkov.ua/jspui/bitstream/123456789/939/1/SUM.pdf>

Синтаксис української мови: навчально-методичний комплекс / укл. О. В. Дуденко. Умань, 2015. 208 с. – URL: http://dspace.udpu.org.ua:8080/jspui/bitstream/6789/3389/1/sintaxis_komplex_15.pdf

Бібліографія з синтаксису – URL: <https://digilib.phil.muni.cz/bitstream/handle/11222.digilib/128817/> Електронна бібліотека Інституту журналістики КНУ імені Тараса Шевченка: <http://journlib.univ.kiev.ua/>

Словники он-лайн (100 видатних українців; Неправильно - правильно [Волощак М.]; Орфографічний словник української мови; Російсько-український словник сталих виразів; Словник синонімів української мови; Словник фразеологічних синонімів та ін.): <http://www.rozum.org.ua/>

Вільна бібліотека, підручники та навчальні посібники для закачування: <http://freelib.in.ua/load/78-1-2>

Донецький лінгвістичний портал: <http://www.mova.dn.ua/>

Я розмовляю українською. Антисуржик: <http://www.arkas-proswita.iatp.org.ua/>

Українські онлайн словники. Лінгвістичні мовні ресурси та розваги: <http://lingresua.tripod.com/>

Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського: <http://www.nbuv.gov.ua/>

"Мова інфо": <http://www.mova.info/>

Словники на mova.info: <http://www.mova.info/Page.aspx?l1=61>

Великий тлумачний словник сучасної української мови онлайн: <http://www.slovnyk.net/>

Словник іноземних слів: <http://www.pcdigest.net/ures/book/sis.shtml>

Лінгвістична література на linguists.narod.ru: <http://linguists.narod.ru/downloads1.html>

Он-лайн словники та он-лайн перекладачі: http://www.unika.in.ua/ua/dic_ua.php

Короткий словник лінгвістичних та перекладацьких термінів (Бик І.С.):

<http://www.franko.lviv.ua/faculty/intrel/tpp/glossary.htm>

Бібліотека "Віртуальна Русь". Розділ "Мовознавство":

http://ruthenia.info/text/lang/index_all.htm

Бібліотека "Ізборник". Наукові праці з мовознавства: <http://litopys.org.ua/links/inmovozn.htm>

Лінгвістичний форум: <http://lingvoforum.net/>

Сайт Лінгвістичного музею Київського національного університету імені Тараса Шевченка: <http://www.langs.com.ua/>

Електронна бібліотека Інституту журналістики КНУ імені Тараса Шевченка: <http://journlib.univ.kiev.ua/>

Науково-методичні праці В. В. Герман із синтаксису

1. Герман В. В. Словосполучення / *Від звука до тексту: Аналіз мовних одиниць різних рівнів*. Суми : Університетська книга, 2012. С. 190-199.
2. Герман В. В. Культура української мови: навчальний посібник для студентів філологічних (гуманітарних) факультетів вищих навчальних закладів. Суми : Сум ДПУ ім. А. С. Макаренка, 2014. С. 104-121.
3. Герман В. В. Словосполучення: дискусійні теорії сучасного синтаксису. *Українське мовознавство*. Харків: Цифра Прінт, 2012. Вип. 42/1. С. 73-78.
4. Герман В. В. Структурно-семантичні типи питальної модальності в новелах В. Стефаника. *Філологічні науки*. Суми : Сум ДПУ ім. А. С. Макаренка, 2005. С. 14-17.
5. Герман В. В. Дискусійні теорії словосполучення. *Філологічні науки: історія, сучасний стан та перспективи досліджень*: м-ли Міжнар. науково-практичної конференції 24-25 жовтня 2014 р. Львів : ЛОГОС, 2014. С. 46-49.

6. Герман В. В. Складне синтаксичне ціле: до питання теорії. *Філологічні науки*: зб. наук. праць. Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2009. С. 27-34.
7. Герман В. В. Безсполучникові складні речення – репрезентанти фольклорного дискурсу. *Українське мовознавство*. Харків : Цифра Прінт, 2013. С. 152-159.
8. Герман В. Синтаксис складного речення: практичний комплекс: навч.-метод. посіб. Суми : Вид-во Сум ДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 164 с.
9. Герман В. Синтаксис простого та простого ускладненого речень: практичний комплекс: навч.-метод. пос. Суми : Вид-во Сум ДПУ ім. А. С. Макаренка, 2017. 148 с.
10. Герман В. Сучасна українська літературна мова: практичний синтаксис: навч.-метод. посіб. Суми: Вид-во Сум ДПУ імені А. С. Макаренка, 2017. 250 с.
11. Герман В. Харченко Н. Реалізація допустових семантико-синтаксичних відношень у складносурядних реченнях (на матеріалі наукових творів І. Франка). *Лінгвостилістичні студії*: наук. журн. / редкол.: С. К. Богдан (голов. ред.) та ін. Луцьк : Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2019. Вип. 11. С. 24-33.
12. Іван Франко – титан слова: націєтворчий, лінгвориторичний і синтаксичний виміри: монографія / авт. кол. В. Герман, Т. Дробна, Т. Ковган, Н. Харченко; за заг. ред. В. Герман. Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2019. 134 с.
13. Неповне речення: проблемні питання синтаксису: науково-методичні розвідки студентів 3 курсу / за ред. В. В. Герман. Суми : Сум ДПУ ім. А. С. Макаренка, 2013. 56 с.
14. Українська мова: збірник тестових диктантів / за ред. В. В. Герман, Н. П. Дейниченко. Суми : Сум ДПУ ім. А. А. Макаренка, 2007. 260 с.
15. Українська мова: збірник диктантів для студентів / за ред. В. В. Герман, Н. П. Дейниченко. Суми : Сум ДПУ ім. А. С. Макаренка, 2004. 220 с.
16. Герман В. Замошнікова В. Психолінгвістична спрямованість звертань у листах Лесі Українки до Ольги Кобилянської. Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: серія «Філологія». Острог : Вид-во НаУОА, 2021. Вип. 11(79). № С. 55-59.
17. Герман В. Медіакультура вчителя-словесника: практика формування в курсі «Сучасна українська літературна мова». Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології: наук. журнал / голов. ред. А. А. Сбруєва. Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2021. № 1 (105). С. 121-131.
18. Герман В. Синтаксис складного речення: практикум для самостійної роботи. Суми : Видавництво СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2022. 112 с.
19. Герман В. Сучасна українська літературна мова: синтаксис простого і простого ускладненого речень: методичні рекомендації для студентів 3 курсу спеціальності 014 Середня освіта (Українська мова і література). Суми : Вид-во Сум ДПУ ім. А. С. Макаренка, 2021. 68 с.
20. Герман В. Сучасна українська літературна мова: синтаксис складного речення: методичні рекомендації для студентів 4 курсу спеціальності

014 Середня освіта (Українська мова і література). Суми : Вид-во Сум ДПУ ім. А. С. Макаренка, 2021. 68 с.

21. Герман В. В. СКЛАДНЕ СИНТАКСИЧНЕ ЦІЛЕ ЯК СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНА ОДИНИЦЯ СИНТАКСИСУ. *Сумщина в історико-філологічному вимірі*: монографія / авт. кол. В. Владимірова, В. Герман, Н. Кириленко, О. Кумеда, С. П'ятаченко, О. Рудь, З. Савченко, М. Ячменик; за заг. ред. Н. І. Кириленко. Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2021. С. 5-8; 20-49; 265-268.

22. Герман В. Науковий текст Івана Франка в аспекті семантико-синтаксичних відношень допустовості. *Текст у дослідницьких парадигмах: теорія і практика*: [колективна монографія]: за заг. ред. О. М. Семеног. Суми : Видавництво СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2022. С. 85-110.

23. Герман В. В., Кириленко Н. І. Складнопідрядні приєднувальні речення: синтаксичний статус. *Закарпатські філологічні студії*. Ужгород : Видавничий дім «Гельветика», 2023. № 27. Т. 2. С. 9-14.

http://zfs-journal.uzhnu.uz.ua/archive/27/part_2/1.pdf

24. Герман В., Громова Н. Інтеграційний підхід до формування медіакультури вчителя-словесника в курсах «Сучасна українська літературна мова» і «Методика навчання української мови». *Scientific Collection «InterConf»*, (44): with the Proceedings of the 8th International Scientific and Practical Conference «Scientific Research in XXI Century» (March 6-8, 2021). Ottawa, Canada : Methuen Publishing House, 2021. С. 166-177.

25. Герман В. Науковий текст Івана Франка в аспекті семантико-синтаксичних відношень допустовості. *Текст у дослідницьких парадигмах: теорія і практика*: [колективна монографія]: за заг. ред. О. М. Семеног. Суми : Видавництво СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2022. С. 85-110.

<http://repository.sspu.edu.ua/handle/123456789/12575>

26. Герман В. Синтаксис складного речення: практикум для самостійної роботи. Суми : Видавництво СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2022. 112 с.

<http://repository.sspu.edu.ua/handle/123456789/12554>

27. Герман В., Кириленко Н. Лінгвістичний статус порівняльних синтаксем у структурі простого речення. Наукові записки. Серія: Філологічні науки. Випуск 1(208). Кропивницький : Видавничий дім «Гельветика», 2024. С. 112-120.

<https://journals.cusu.in.ua/index.php/philology/article/view/284>

28. Герман В., Єфремова К. Відокремлені обставини в поезії Надії Кириленко: граматико-стилістичні особливості (на матеріалі збірки «До сонця»). *Академічна культура дослідника в освітньому просторі: європейський та національний досвід* : збірник матеріалів VII Міжнародної науково-практичної конференції (м. Суми, 17-18 травня 2024 року) / за ред. О. М. Семеног. Суми : Видавництво СумДПУ імені А. Макаренка, 2024. С. 211-214.

29. Герман В., Маценко С. Морфолого-стилістичні риси звертань у збірці Надії Кириленко «До сонця». *Академічна культура дослідника в освітньому просторі: європейський та національний досвід* : збірник матеріалів VII Міжнародної науково-практичної конференції (м. Суми, 17-18 травня 2024

року) / за ред. О. М. Семеног. Суми : Видавництво СумДПУ імені А. Макаренка, 2024. С. 214-217.

30. Герман В., Прокопенко М. Семантико-структурні особливості вставних і вставлених конструкцій у збірці Надії Кириленко «До сонця». *Академічна культура дослідника в освітньому просторі: європейський та національний досвід* : збірник матеріалів VII Міжнародної науково-практичної конференції (м. Суми, 17-18 травня 2024 року) / за ред. О. М. Семеног. Суми : Видавництво СумДПУ імені А. Макаренка, 2024. С. 217-220.

31. Герман В., Провозьон С. Використання онлайн-сервісів під час вивчення синтаксису на уроках української мови. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2024. № 3 (137). С. 54-64.

9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

Конспекти лекцій.

Презентації лекцій.

Методичні рекомендації до практичних занять і самостійної роботи.

Контрольні завдання для проведення проміжного контролю.

Навчально-методичні й навчальні посібники автора програми.

Мультимедійна техніка для презентацій.